

en af Arbejdernes Forere. Han udfolder sig for Alvor som Erobrer, men ogsaa meget andet gor et uforglemmeligt Indtryk paa Læseren: Fattigkasernen »Arken» paa Christianshavn med dens myldrende Liv, den Stolpeske Familie paa Nørrebro, Pelles Giftermaal og først og sidst de oprindelige, naturlige Kvindekikkelser. I tredje Del har Pelle været ved at miste sin Hustru, og Romanens fjerde Bind handler om hans evindelige Erobring af hende og Lykken. Pelle, der har været i Fængsel, tager under nye Former Kampen op med Livet. Som Leder af en kooperativ Virksomhed fører han, under Modstand baade udefra og fra sine egne, sin Kamp til Sejr, samtidig med at han udvikler sig som Menneske og forenes med Hustru og Børn i lykkelig Samliv.

Denne ny, samlede Udgave af »Pelle Erobreren» koster udbunden 6 Kr. 50 Øre; indbunden med Skindryg og Skindhjørner 11 Kr. 50 Øre.

Det er umuligt, naar man taler om Andersen Nexø, at undgaa at nævne hans vidunderlige Bog »Ditte Menneskebarn», Bogen om hende, der ogsaa var en Erobrer. Men det var ikke en Verden, ikke en Plads i Samfundets pulserende Liv, hun erobrede. Det hun erobrede var de allerfættestes Hjerter, deres Kærlighed, hun der horte til dem, »hvis Kendemærke det er, at deres Hænder altid er skrubbede».

Føroya søguligu minnir.

Hinu mætastu søguligu minnir í landi okkara er ulla tjak bispahúsin og »múririn» í Kirkjubø. Men tað tykist sum um Føroyar ikki meta tey stórt, har tey liggja í einum tami sum háltv privat og háltv »kongsins eige».

Eigir ikki lögtingið at vera hin rætti varðveitarin og áðarin av hesum minnum. So mikið eru væl Føroyar mentar, tó læt heitast fátekar, at teir orka at sita undur sínum einasta dýrgripi av stórmættum søguligum virði.

»Múririn», dómkirkjan, stendur ikki sámuliga fyri sum er. Har átti at vera friðhalgað, slættað og anlagt eitt petti av markini allan vegin rundan um, so at hetta virðisfulla føroyska mentunarminnismerki kundi vísa seg í bestu og nossligastu umgeivsum. Tað er mærl fortalt, at »múririn» eigur eitt fond, sum brúkast til ístandgering av tí, sum forfellur av bygninginum. Tað kundi so gingið inn í lögtingið, um lögtingið yvirtók alt.

Tað skuldi heldur ikki ført Føroyar á húsagang, um lögtingið læt tey tilbygdu kongs- og ognarhús útskilja frá bispahúsum, so at tey saman við dómkirkjutofni kundu útgerja eina harmoniska deild, sum var frítt og kostnaðarleys til skjals fyri øllum landsins íbúgvum, so væl sum fyri fremmandum sum vitja Føroyar.

Z.

A/S BALSLEV & GOOS

TEL. 20 & 237 THORSHAVN TEL. 20 & 237

Træløst en gros & en detail.

Altid stort Lager af alle Bygningsmaterialer til billigste Priser.

Bl. a. sælges Mursten til 10 Øre pr. Stk.

Skattur á leiku.

Úr Íslandi frættist, at harra dr. Vilmondur Jónson á altingi hefur sett fram uppskot til skatt av teim leikum, sum mangur maður tróar eftir at fáa at spæla við: »ordanir». Uppskotið ljóðar so: 50 krónur fyri riddarakross, 100 krónur fyri stórkross og 200 krónur fyri stórkross við stjórnu. Hetta er bæði galdandi fyri falkaordanir og útlenskar ordanar. Vil ein ikki rinda henda skatt, fer hann at senda krossin aftur.

Harra dr. Jónsson skrivur: »Vit socialdemokratir eru, sum kunnugt, mótsløgumenn til ikki beinleiðis skattir. Tó halda vit at sonevndur luksusskattur kann vera av rættum, í hvussu er, tá tað er tápuligt og heilt nyttuleyst »prunk», sum tað, ið her er nevnt.

Er tað nakað hapi í at seta skatt á atgongumerki til biografi og soleiðis krevja skatt av teim fáteku, sum ikki hava atgongu til annan stuttleika — og samstundis lata stórsta stuttleikan sum stórborgarin hefur, krossaprálið, verða skattafrítt? Er nakað hapi í at seta skatt á hvørt klæðnað, sum fært inn verður í hetta kalda land — og ikki á riddarakross; at seta skattir á hvørt petti av stási, konufólk okkara nýta, á hvørt leika, vit gleða børn okkara við, og ikki á hetta dýra gullstás, sum okkara »stóru børn» eru so fegin við at fáa? —

Her hjá okkum er so lítið av tilfíkum, at neyvan loystið seg at farið at rokast við eina tilfíka lóg. Íslendingar vóru sjálvir so gálmir eftir at fáa sín »falkaordan», meðan vit sjálvir einkið sovarðið hava, at teir eru næstir til at stríðast við hann. Vit eru heldur ikki so fjotraðir í skattum, sum teir eru, so vit hvørki liva ella doyggja, um ein tilfík lóg kom hjá okkum og gav okkum einar 5—6 hundrad krónur í skattainntøku.

Latið tí bæði riddarar og danebrogsmenn hja hava teirra krossar »uden Skat og Tyngve».

H. A. Djurhuus: Halgiljóð.

(Í umbodssölu hjá »Vardanum».)

H. A. Djurhuus er við hesum skaldskaparverki náddir langt. Tað er eitt stórt og djúpt evni, hann her hefur tikið fram fyri seg; men hann vísir seg at vera maður fyri tí.

Verkið fellur í seks bólkir — Maria Magdalena, Jeremias, Dánial, Elias, Við heljargrindir, á dómadegi — til tað at endanum hevja seg til hin lovsyngjandi síðsta bólk: Høgt er til fjalls:

Framm gjøgnum ljós og sælu leiðin ber — Tá heimsins stórverk alt í molar fer, er Harrin eina tann, ið var og er.

Tað er eitt stórt lop frá tí yndisliga rimu- og songshátti, H. A. hefur givið barnaheiminum í fósurlandi sínum í vinnargávu — og síðani gjøgnum allan millumliggjandi skaldskap — og til hetta verk, hvar hann yvir bólkarnar Maria Magdalena og teir tríggjar stóru bíbilska spámennar, víðupnar hurðina og fætt okkum inn í hitt dimma deyðsríkið: Við heljargrindir:

Vit fóru allir í ein svartan knorr sum lá har millum høgur klettir fjaldur; men har var eingin stýrismaður valdur, og tigandi og stúrandi var hvør.

Her sýnir skaldið okkum alt tað ófjálla og ræðuliga, ið har hýsist, so at vit sita eftir við miklum óhugnað.

Men vit sleppa ikki við hetta Hin stóri rokenskapurin um, hvussu vit livdu hetta jarðalvíð, er eftir. Út úr deyðsríkinum verða vit leidd fram fyri hin síðsta stóra dómin, sum eingin umber seg fyri.

Øll veröldin gongur undur:

Úr havi sá eg koma klúðbøku — Í gapi hennar blóðug fiskatøkn Men fjollini egskelva sá og hokna.

— og snarljós fóru sunnan frá í norðan og hvøll og ræðulig dundi toran.

Dómurin er í hondum: Tá tagdu mál, ið dóður vóru hvøll men fjart í tognini ein klokka ringdi til dóms — til dóms í høgum rættarhøll.

Men hitt nýggja landið er í nánd:

Guð sjálfur var í staðin niður stigin. — tó her má orð av mannavorrum tuga tí dagur risur upp, og nátt er liðin.

Í »Halgiljóð» gongur sjón fyri søgn fyri at H. A. eisini eigur stórar gávur til at leika á teim tungu ljóðdaprú streingjunum á skaldarharpuni. Serliga í »Við heljargrindir» og »á dómadegi» hefur hann við kynstrigum og skorpum meitt høgt eina serstaka mynd av tí óútrundiliga sum biðar menniskjani, tá livið her á fold er uppi og øll veröldin gingin til grundar.

Tað spyrst um ein slíkur bersögur og á somu tíð ein so skaldsliga framliggur framburður um slíkt evni finnst ýtari í útlensku bókmentum.

Prósturin Dahl hefur í síni bíbilumseting vist okkum á at okkara mál kann hevja seg til reint hátíðarlígar hæddir.

Eisini her kenna vit við gleði hvussu mentað mál okkara er og hvussu væl tað legnar seg í verkum har hitt svára, angistin, hitt forløgsliga, skal myndast í orðum.

Meðan eg læs »Halgiljóð» — og eg havi fleiri ferð seinni trivið í ymist har stendur — fekk eg av nýggjum at sanna, at tað væl kann torva hvørjum av okkum, meðan vit sigla um lívins fjórð at taka eitt sindur »grót í bátin» frá tí stóra, gátuføra ríki, sum er aftanfyrri tjaldið.

S.

Norgesbrev.

Oslo, den 12. april 1933.

Dommen i Grønlandssaken.

Rykter om domresultatet i Grønlandssaken nådde frem til Oslo allerede flere dager før dommen falt og antok efterhånden så faste former, at der i virkeligheten ikke rådet noen større spending paa selve dagen for domsavsigelsen.

Dommen er stort sett mottatt med ro. Med få undtagelser har pressen hevdet, at når saken nu er endelig avgjort, må den ikke lenger få lov til å forstyrre det gode forhold som tross alt hersker mellem Danmark og Norge.

Imidlertid ser det ut til å brygge op til et indrepolitisk opgjør på Grønlandssaken. Som bekjent skjedde okkupasjonen uten Stortingets samtykke. Stortinget har siden utsatt hele saken i påvente av dommen, men nu vil saken komme op til behandling efter påske. Særlig det som nu er kommet frem om den mulighet som det var for et forlik som kunde ha skaffet Norge visse fordeler, tor bli ubehagelig for bondepartiet som satt med regjeringen da forhandlingene blev brutt. Og det anses ikke tvilsomt, at resultatet av hele Grønlandssaksjonen vil komme til å influere på stortingsvalget til høsten.

Kokainaffære i Oslo.

En større affære med misbruk og ulovlig omsetning av kokain, »den hvite sne» som den kalles, er i disse dager kommet op i Oslo. Det er arrestert en funksjonær ved et offentlig kontor

„Dimmalætting“

umtalar — í seinasta miðkudagsnummari — tað vit skrivaðu viðvitkjandi Grønland. — Fyri tað fyrsta ljóðaðu orðini í »referatunum» í »Socialdemokraten» alls ikki soleiðis sum »Dimmalætting» sigur frá, tey nomu ikki við okkara heimaðfiskiskap og við okkara fiskiskap við Grønlands strendur í eitt og alt. Tey ljóðaðu soleiðis: »Færingerne skulde hellere se at modernisere deres Baade end at kaste sig over de grønlandske Fjorde».

Fyri tað annað er tað gildi, at »Dimmalætting» gevur javnaðarmannum — og sjálfstýrismonnum — skyldina fyri, at ríkisráðið hefur ta stóðu, tað hefur, til Føroyar og føroyingar. Vit hava ikki á nakran hátt »kallað teirra politikk niður yvir Føroyar».

Vit vilja helst ikki koma inn uppá at skrivað um føroyskan politikk í síni heild, og vit biðja »Dimmalætting» lata verða at nýða okkum til at gera tað — tað er best fyri okkum øll!

og tre farmasoiter siklet for å ha drevet denne gemene trafikkk. Dessuten har det været arrestert en læge, men han er idag løslatt.

Det er første gang at noe slikt er opdaget i Norge, og saken vekker den største oppsikt. Foranledningen til at politiet fikk rede på det var at en av ofrene for kokainen, en uøstbame på 22 år, forsøkte å begå selvmord. Det viste sig, at hun var helt odelagt av lasten, og politiets undersøkelser ledet til de nevnte arrestasjoner. Politiet har også gått saken med den største hemmelighetsfullhet, ikke minst av hensyn til de stakkars ofre som lider fryktelige kvaler nu de må undergå sin tilvante stimulanse, men nu er det sendt ut et kommunike. Kokainen er skaffet tilveie på den måte, at farmasoitene har stjålet den fra apotekene, hvor de har været ansatt, og levert den til funksjonæren som så har omsatt den. Kundene skal dels ha været folk fra kunstnerverdenen og dels unge damer av hyens overklasse. Det kvantum som er stjålet fra apotekene er omkring 1 kilo ren kokain, og når det av et gram faes omkring 20 doser, vil det forståes at forbruket har været ganske anseelig.

Saken er såmeget uhyggeligere som lægene regner kokainmisbruk for å være heimeot uhelbredelig. I alle tilfelle er avvenningskuren langvarig og overmåte kvalfull. Noe som gjør at det er så vanskelig å få has på forhandlerne av giften er, at de som kommer til å ligge under for den, blir fullstendig avhengige av den og naturligvis på ingen måte vil rope navnene på sine leverandører.

Politiets undersøkelser er ennu ikke avsluttet, men flere arrestasjoner skal vistnok ikke forestå. Også selve bruken av kokain uten efter legeforordning er straffbar, men det vil neppe bli reist tiltale mot noen av ofrene.

Lofotfisket har gitt dårlig resultat.

Lofotfisket er nu slutt for i år. Resultatet har været dårlig og de 35000 mann som har deltatt — flere enn noen gang tidligere — har lidt store skuffelser (Fortsættes paa 4. Side.)